

Samen lezen in leefgroep Zomerhuis

Begeleider Karl Lardon verzamelt de pubers van zijn leefgroep in het salon. In het strakke avondschematische van verzorgingen maken ze sinds kort op woensdagavond ruimte voor een half uurtje samen lezen. “Het zorgt voor verbinding en het fascineert hen. Maar ze vinden het ook nog raar.”

Met wie lees je?

Karl Lardon: “Ik ben begeleider van een leefgroep voor pubers met een motorische en/of verstandelijke beperking. Sommigen hebben ook autisme. Ik lees voor de gasten die willen komen luisteren. Soms zijn dat er 2, soms meer. Het is allemaal nog heel pril en hard zoeken. Dit zal onze vierde sessie zijn.”

Hoe reageren ze als je zegt dat je gaat voorlezen?

Karl Lardon: “Als het in de living uithangt dat we gaan samenlezen, zijn ze verbaasd en nieuwsgierig. Toch trekken sommigen zich terug omdat een leessessie hun dagelijkse routine doorbreekt. Of ze horen ‘lezen’ en denken meteen aan school. Als begeleider spring ik hier ook in een andere rol, nog iets wat ze vreemd vinden. Dat ze vooraf niet weten welk verhaal het zal zijn, is ook een drempel. Ik heb nu een cliënt die al 3 uur zit te twijfelen of hij komt of niet. En dat terwijl hij verleden keer nog enthousiast verkondigde dat dit verplicht moest worden.”

Welke verhalen lees je?

Karl Lardon: “Op dit moment vooral kortverhalen. Hun aandacht erbij houden, is nog moeilijk en een open einde vinden ze raar. Ik zou graag naar verhalen gaan die verder lopen in de volgende sessie: het wordt-vervolgd-principe. De grote uitdaging is goede teksten vinden voor mijn groep van 12- tot 19-jarigen. Ik heb wel boeken van het Lezerscollectief gekregen en heb er een zestal verhalen uit kunnen halen, maar sommige zijn nog te lang, of niet echt voor deze leefgroep geschikt. En dan ben je snel uitverteld. Maar ik ken mijn klassiekers en ga ook zelf in de bib op zoek. Ik zou er ook graag eenvoudige poëzie aan koppelen.”

Krijg je respons tijdens het lezen?

Karl Lardon: “Zeker, maar stel je geen debatten voor. Ik ben al blij als ik een klein beetje uit hen

Een verhaal over een goede spijsvertering, speciaal doen en geliefd zijn

Jarno zit dicht naast voorlezer Karl in de zetel. Gezellig. Hij volgt de tekst met zijn ogen mee. Lente luistert in haar rolstoel en Max kruipt onder het dekkentje in een fauteuil. Ook de twee andere begeleiders van leefgroep Zomerhuis komen luisteren naar het verhaal van Geurt, de jongen die een eikenhouten stoeltje opat.

Karl leest het expressief voor en houdt zo hun aandacht vast. “Zou zo’n houten stoeltje wel goed verteren?” vraagt Karl. “Probeer eens”, krijgt hij als antwoord.

Geurt wordt beroemd door zijn speciale actie: hij komt in elke krant. Lente lacht hartelijk als ze hoort dat het personage gevraagd wordt om meubelzaken te openen en jaren later voor zijn huwelijk met Gerlinde 27 houten stoeltjes cadeau krijgt. “Wat zou er nu gebeuren?” vraagt Karl. “Daar komen problemen van.” “Als je beroemd bent, heb je geen tijd meer voor jezelf”, zegt Max.

Karl leest verder. Het verhaal gaat eigenlijk niet over Geurt, en ook niet over zijn vrouw Gerlinde. En het gaat ook niet over dat houten stoeltje, want dat stond al die tijd gewoon op zolder. Moest Geurt het aan zijn vrouw vertellen? “Ja, want eerlijkheid duurt het langst”, weet Max. Dat doet hij ook, vlak voor hij sterft. “O nee”, schrikt Lente. Gelukkig vond Gerlinde hem al die tijd toch bijzonder. “Waarover zou het verhaal dan echt gaan?” wil Karl weten. Jarno doet een rake gok: “Het toont aan dat liefde iets heel bijzonder is, dat je er geen speciale dingen voor moet doen.”

krijg. Dat reageren op een verhaal en hun fantasie uitspreken, is ook nog nieuw voor hen. In een vorige leessessie zei een deelnemer op het einde: “Amai, dat verhaal is een *mindfuck*.” Dat woord is een week meegegaan. Ik hoorde het hen 's avonds in hun bed naar elkaar roepen. Geweldig. Soms praten ze onder elkaar nog na. Ze vragen ook wanneer ik nog eens zo'n raar verhaal ga vertellen.”

Waarom ben je hiermee gestart?

Karl Lardon: “Het zorgt voor verbinding. Het gebeurt niet vaak dat we allemaal samen zitten. De avond is normaal gericht op verzorgingen: dan moet de ene in bad, dan moet de andere gaan slapen. In dat strakke schema ruimte maken om gewoon samen te gaan zitten, is al bijzonder. We zijn allemaal met hen bezig, en toch missen onze gasten zingeving. Iets zo eenvoudig en goedkoop als samenlezen, kan dat voor een stuk opvangen.”

In Heder zijn er meer leesgroepen. Hoe komt dat?

Dat is een vraag voor Theo Dirckx. Hij leidt de ‘De gele duikboot’, de creatieve cel van Heder, het voormalige DVC Sint-Jozef in Antwerpen waar ook leefgroep Zomerhuis deel van uitmaakt. Theo: “Onze organisatie telt 600 medewerkers en een equivalent aan cliënten. Met ‘De gele duikboot’ proberen we van onderuit en met een 360°-overzicht over alle campussen heen creatieve, zingevende en verbindende initiatieven uit te rollen. Zoals dit samenlezen. We deden een oproep bij medewerkers en cliënten: wie had zin om een samenleesmoment te organiseren? Daar kwam veel respons op.”

“Samen met een collega volgde ik de opleiding van het Lezerscollectief. Nadien gaven we onze kennis door aan de geïnteresseerden. Voorlopig zijn er 5 groepen. Op korte termijn willen we naar 10, 15 gaan. Iedereen leest voor zijn eigen doelgroep. Die kan erg verschillen. Soms is het verstandelijk niveau heel laag en kom je bij Jip en Janneke uit en helpt een handpop bij het voorlezen, maar er zijn ook leefgroepen met intelligente jonge mannen met een niet-aangeboren hersenletsel. We zullen intervisies houden en zo ervaringen en teksten uitwisselen. Op termijn willen we ook met onze teams samenlezen. Dat is allemaal redelijk uniek. Ik ken geen andere zorgaanbieder die dit doet.”